

بسم الله الرحمن الرحيم

اختلالات یادگیری در سال‌های

پیش از دبستان

(راهنمای پیشگیری از بروز نشانه‌ها)

مؤلفان:

فاطمه ذوالفقاریان

(کارشناس ارشد روان‌شناسی آموزشی و بالینی)

مریم ذوالفقاریان

(کارشناس آموزش پیش از دبستان)

سرشناسه	ذوالفقاریان، فاطمه، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	اختلالات یادگیری در سال‌های پیش از دبستان (راهکارهای پیشگیری از بروز نشانه‌ها) / مولفان: فاطمه ذوالفقاریان، مریم ذوالفقاریان.
مشخصات نشر	تهران: مبنای خرد، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۲۱ ص.
شابک	978-600-5939-60-6
وضعیت فهرست نویسی	فیا:
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۱۹.
موضوع	یادگیری - اختلالات - درمان -- کودکان ناتوان در یادگیری
شناسه افزوده	ذوالفقاریان، مریم، ۱۳۶۵ -
رده بندی کنگر	LC۴۷۰۴۳۹۶۴۷۰۴ / الف ۳
رده بندی دیو	۹/۳۷۱:
شماره کتابشناسی ملی	۴۶۸۹۲۳۵:

نام کتاب:	اختلالات یادگیری در سال‌های پیش از دبستان
مؤلفان:	(راهکارهای پیشگیری از بروز نشانه‌ها)
ناشر:	فاطمه ذوالفقاریان، مریم ذوالفقاریان
تایپ و صفحه‌آرایی:	مشارت مبنای خرد
طراح جلد:	انتشارات مبنای خرد
لیتوگرافی، چاپ و صحافی:	فاطمه زائری
نوبت چاپ:	ترا:
تیراژ:	اول - ۶ - ۱۲
قیمت:	۱۰۰۰
	۸۰۰۰ ریال

شابک: ۶ - ۶۰ - ۵۹۳۹ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 600 - 5939 - 60 - 6

آدرس: تهران - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - نبش خیابان شهید وحید نظری - پلاک ۱۰۴

نمایش: ۶۶۴۸۰۶۶۶

تلفن: ۶۶۴۹۲۱۳۴

www.mabna.blogfa.com

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۹	 فصل اول: آشنایی با نگره‌های اخیر
۹	 اختلالات یادگیری
۱۷	 راست برتری
۱۹	 تصویرپردازی
۲۲	 موهبت نارساخوانی
۲۴	 آشنایی با کودکان ADHD و ADD
۲۶	 نشانه‌های بی توجهی بر اساس DSM IV
۲۶	 نشانه‌های تکانش‌گری - بیش‌فعالی بر اساس DSM IV
۳۱	 فصل دوم: سبب‌شناسی
۳۱	 سبب‌ها و محرک‌ها
۳۶	 فراگیری زبان
۴۱	 ژنتیک
۴۳	 فصل سوم: شناسایی و مدیریت نشانه‌ها
۴۳	 کلاس‌داری
۴۴	 با یک کودک نارسا خوان در کلاس چه باید کرد؟
۴۶	 نشانه‌ها و روش‌های آموزشی
۴۷	 تداعی تصویری
۵۰	 تمرین‌های کلاسی
۵۳	 ضعف حساسیت شنیداری
۵۵	 تقویت حساسیت شنیداری

ضعف حافظه‌ی کوتاه‌مدت شنیداری.....	۶۰
کمک به دستورپذیری کودکان تصویرپرداز.....	۶۱
از دیگر شیوه‌های تقویت حافظه‌ی شنیداری برای همه کودکان.....	۶۵
شوخ طبعی.....	۶۶
نقاشی‌های چند بعدی.....	۶۸
چشم ذهن.....	۶۸
نقاشی‌های جهت دار.....	۷۱
تمرین‌های تعادلی.....	۷۲
تنبلی و بی‌ظمی (عدم درک ترتیب و توالی).....	۷۹
تمرین‌های مبتنی بر ترتیب، توالی و نظم.....	۸۱
دسته‌بندی‌ها.....	۸۱
تمرین‌های مداد-کاغذی.....	۸۷
خیال بافی (رویای روزانه).....	۹۶
فصل چهارم: شیوه‌های منطقه‌ای تصویرپردازی.....	۱۰۱
تصویرسازی.....	۱۰۱
شخصیت‌سازی و شکل دادن به حروف الفبا.....	۱۰۱
کلمات راه‌انداز محیطی.....	۱۰۶
نقش بازی کردن با حرف ربط «را».....	۱۱۰
نقش بازی کردن با واژه‌ی «همه».....	۱۱۱
نقش بازی کردن با حرف ربط «بر» یا «بر روی».....	۱۱۲
بازی تصویرسازی برای واژه‌ی «هست» و «نیست» (هستند و نیستند).....	۱۱۳
نقش بازی کردن با حرف ربط «از».....	۱۱۵
نقش بازی کردن با حرف ربط «با».....	۱۱۶
حرف آخر: آشتی با کتاب.....	۱۱۶
فهرست منابع.....	۱۱۹

مقدمه

پیش دبستان یک حلقه‌ی مفقوده در شناسایی، پیشگیری، بهبود و درمان نارساخوان است. شرایط کودک نارساخوان به شرایط مسافری می‌ماند که می‌خواهد از دو جزیره کاملاً جدا از هم عبور کند. یک جزیره سال‌های کودکی و دیگری که کاملاً ناشناخته و متفاوت است، کلاس اول دبستان است. کودک نارساخوان معمولاً ویژگی‌های شناختی و هوشی نرمال و خوبی را از خود نشان می‌دهد. خوب شعر حفظ می‌کند، خوب حرکت می‌کند، خوب حرف می‌زند، خوب نقاشی می‌کند و مثل دیگر کودکان، تفاوت‌ها و سلیقه‌ها را دارد. گاهی اوقات بسیار بازیگوش و بلبل‌زبان است و چیزهای جالبی می‌سازد.

اما ورود او به سامانه‌های آموزشی جدید با حروف الفبا به یکباره تمام دنیای پیش از آن را به هم می‌ریزد، تا جایی که بسیاری از خانواده‌ها گیج و سردرگم می‌مانند. بیشتر آن‌ها در ابتدا احساس می‌کنند که کودک کم‌هوش یا عقب‌مانده است و بسیار نگران می‌شوند. به سراغ راه‌های مختلف می‌روند، نظیر تست هوش، مشاهده، چشم پزشکی، مراجعه به روانپزشک و مرکز اختلالات یادگیری.

اما در میان این دو جزیره کاملاً جدا از هم پلی وجود دارد که کمتر به اهمیت آن در نقش این گذار مهم پرداخته شده است، سال‌های آمادگی پیش از دبستان و به‌ویژه یک‌سال پیش دبستانی. این یک‌سال نقش بسیار مهمی در شناسایی ویژگی‌های شناختی کودکان و مدیریت این نشانه‌ها دارد و فرصتی برای جبران کمبودها و شناسایی توانمندی‌ها است.

نکته اینجاست که بسیاری از نشانه‌های دردرساز نارساخوانی در سال‌های دبستان، ریشه در توانمندی‌های آشفته و بی ساختار یک ذهن افسار گسیخته دارد. نشانه‌هایی که با کمی دقت و شناخت، می‌تواند شناسایی و مهار شود تا در مسیر خود به کار گرفته شود و پرورش یابد. در سال‌های پیش دبستان با توجه به گستردگی

و تنوع کارهای کودک، بازی‌های مختلف، سرود خوانی‌ها، سازه‌سازی، کارهای دستی و ... فرصت زیادی برای کار وجود دارد. تمرین‌های زیادی در قالب بازی‌ها می‌توان طراحی کرد که به تعادل توانایی‌هایی شناختی کودکان نارساخوان کمک می‌کند.

اما یکی از بزرگترین بدکاری‌هایی که متأسفانه در سایه بی‌درایتی ناخواسته برخی از آموزشیاران و دلسوزی‌های ناآگاهانه خانواده‌ها در سال‌های اخیر، وارد پیش‌دبستانی‌ها شده است، آموزش دیداری حروف الفبا به کودکان است. اگر در ادامه‌ی این کتاب با ما همراه باشید، خواهید دید که تصویرسازی‌های نامربوط و از حفظ‌خوانی حروف بدون ثبت گرافیک آن‌ها در ساختار نوشتاری مغز چه صدماتی به کودکان عادی و نارساخوان‌ها وارد می‌کند و تا چه حد به مشکلات خواندن و نوشتن فرزندانمان می‌افزاید.

برنامه‌ریزی سال‌ها، پایه‌شناختی، مهارت‌های پایه‌شناختی، دست‌ورزی‌ها، حرکات پایه، تقویت سب‌های مختلف و هزاران هزار مهارت مختلف برای آموزنده که از سال‌های پیش از دبستان باید در نظر داشت، باید به‌صورت پایه‌ای برنامه‌ریزی و به‌کار گرفته شود که باعث برقراری تعادل و کمک به رشد متعادل کارکردها و پردازش‌های هر دو نیم‌کره‌ی مغز شود. این اساس به‌جای داشتن کودکان نارساخوان، کودکانی داشته باشیم که دارای توانمندی‌های فضایی، موسیقایی، هنری، تصویری و خلاقیت بالایی هستند؛ اما دچار نشانه‌هایی نیستند که به‌عنوان اختلال یا نقص یادگیری شناسانده و برچسب‌گذاری می‌شود.

فاطمه ذوالفقاریان

(hasta1107@gmail.com)

مریم ذوالفقاریان